

■ Фотаздымак з гісторыяй

МОЦНЫЯ КАРАЊІ І ПАРАСТКІ

З Уладзімірам Палякшанавым я знаёмы ўжо некалькі гадоў. Жывём па суседстве, нярэдка сустракаемся на вуліцы ці ў крамах, і заўсёды ў нас ёсць аб чым паразмаўляць. Так вось і даведаўся я, што ён калісь вучыўся ў лесатэхнікуме з маім старэйшым братам. Гутарка тады перакінулася і на іншыя тэмы, што ў далейшым і замацавала наша знаёмства. А напярэдадні сёлетняга Дня абаронцы Айчыны мы глядзелі ў яго кватэры тэлеперадачы пра разгром нямецка-фашысцкіх полчышчаў.

— Калі пачалася вайна, — кажа суразмоўнік, — мне было васьмь гадоў, і я добра памятаю асобныя эпизоды свайго дзяцінства. Вось адзін з іх. Двое немцаў забралі ў нас коніка. Старэйшы сеў на яго, а маладзейшы ўзяўся за аброць. Калі немцы аддаліся ад нашай хаты метраў на пяцьдзесят, мой брат Толік так прарэзліва свіснуў, што конік узбрыкнуў, і немец апынуўся на зямлі. Фашысты ўхапіліся за аўтаматы і падбегам назад. А мы паспелі ўжо зашыцца ў саломе.

Уладзімір Фёдаравіч успамінае, як немцы пагражалі вясцоўцам

расправай, калі хто не будзе падпарадкоўвацца новым парадкам, як рабавалі яны народ, як павесілі старасту за сувязь з партызанамі, як аднойчы з іншым братам Рыгоркам ён уратаваўся ў каноплях, калі над полем праляталі дзве нямецкія «рамы» і адкрылі агонь па іх. Не можа забыць ён і той дзень, калі пасля вызвалення вёскі пайшоў купацца ў кар'ер, а там жудасць: дзясяткі трупаў чырвонаармейцаў. Як без адной нагі вярнуўся з вайны

пехацінец бацька, як Палякшанавы нарэшце атрымалі пісьмо ад старэйшага сына і брата Васіля, якому ўдалося пазбегнуць прымусовага ўгону ў Германію і апынуцца ў партызанскім атрадзе, а затым уступіць у Чырвоную Армію і дайсці да Берліна.

— Да вайны, — працягвае свой апавед Уладзімір Фёдаравіч, — наша сям'я з васьмі чалавек жыла ў вёсцы Бахань Слаўгарадскага раёна. Бацька Фёдар

Аляксеевіч узначалываў у калгасе савадочную брыгаду, а маці Фёкла Цімафееўна займалася хатняй гаспадаркай. У пачатку трыццаціх гадоў бацькі, ратуючы нас ад голаду, вырашылі пераехаць у Чалыбінскую вобласць. Аднак там да голаду дабавіліся яшчэ і хваробы. Брацік Коля памёр на станцыі Шуміха, а сястрычка Юля — у Маскве, калі мы вярталіся ў Беларусь. Пасля вайны ў нас нарадзіліся Валя і Мая.

Фёдар Аляксеевіч і Фёкла Цімафееўна выхоўвалі дзяцей у працы, вучылі іх быць годнымі, паважлівымі да людзей, старанымі, іншым разам паказваючы ім бацькоўскую папрукку ці матчыны матузы. Для парадку, для дысцыпліны, што ўкладвалася ў звычайны лад жыцця і не шкодзіла справе. Дзякуючы гэтым і іншым метадам выхавання ўсе іх дзеці пайшлі па жыцці роўнай дарогай. Васіль, напрыклад, даслужыўся да генерал-маёра. Ён адзначаны шаснаццацю ўрада-

вымі ўзнагародамі. Анатоль пасля заканчэння Віцебскага ветэрынарнага інстытута шчыраваў галоўным ветурачом у Рагачоўскім раёне. Уладзімір з дыпламам Маскоўскага машынабудавальнага інстытута займаў адказныя пасады на прадпрыемствах Гомеля. Рыгор аддаў лепшыя гады жыцця Доўскай эксперыментальнай базе (Рагачоўскі раён) і саўгасу «Чырвонакастрычніцкі» Буда-Кашалёўскага раёна. Ён з'яўляецца кавалерам двух ордэнаў Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэнаў Кастрычніцкай Рэвалюцыі, «Знак Пашаны», мае іншыя высокія ўзнагароды і званні.

На гэтым свеце няма ўжо Фёдара Аляксеевіча, Фёклы Цімафееўны, Васіля і Анатоля Фёдаравічаў. Але іх добрыя справы жывуць у людской памяці і ў тых наказах, якія яны далі сваім сынам, дочкам, унукам і праўнукам.

Уладзімір ПЕРНИКАЎ,
г. Гомель.

Шаноўныя чытачы! Конкурс «Фотаздымак з гісторыяй» працягваецца. Мы па-ранейшаму чакаем ад вас цікавых фота з сямейнага альбома. Здымкі (не больш за тры) з невялікай гісторыяй дасылайце з адпаведнай пазнакай на адрас: вуліца Б. Хмяльніцкага, 10а, 220013, г. Мінск або info@zviazda.by. Найлепшага аўтара чакае прыз. Арыгіналы дасланыя фотаздымкаў абавязкова вяртаюцца.

«ФАНТАЗЁР» ТЫ МЯНЕ НАЗЫВАЛА...

«У шахматы гуляю з дзяцінства. Я ў вёсцы жыву, грошай не было, і мы з сябрам самі выразалі фігуркі з дрэва. А як пасварымся, ён за свае хапаецца, я за свае — і па дамах», — з усмешкай успамінае Іван Іванавіч Данільчык, какуль яго сапернік прадумвае наступны ход. Згуляць парцеечку ў шахматы пенсіянер прыходзіць у парк амаль кожны выхадны. Як пажылыя мінчане праводзяць летнія вечары — у нашым рэпартажы з парку імя Чалюскінцаў.

ГИГАНТЫ ДУМКИ

Узяць васьмь Івана Іванавіча. Пад Мінскам, у пасёлку Гарадзішча, у яго ёсць лецішча, але, прызнаецца пенсіянер, ехаць туды не хочацца: сумна. Іншая справа — сустрэчы за чорна-белай дошкай у гарадскім парку.

— У 5-м класе я ўзяў у бібліятэцы дапаможнік па шахматах для пачаткоўцаў — так і навучыўся гуляць, — расказвае дзядуля, адзеты як апошні моднік: у штанах па шчыкалатку, ружовай кашулі і камізэльцы. — Памятаю, яшчэ Батвіннік гуляў (першы савецкі чэмпіён. — Аўт.), і мы па радыё турніры слухалі і запісалі хады. Расставім фігуркі гэтак жа, а што як рабіць — не кумекаем. Але цікава было.

Сёння Іван Іванавіч гуляе белымі. Шахматнага гадзінніка на сталё няма: «адцягвае ўвагу пстрыкаць».

— Хутка партыю разыгрываеце?

— Куды там, — адмахваецца суразмоўнік. — Ужо і нашы гады не тыя.

Унукі ў Івана Іванавіча ёсць. Дзядуля вучыцца ў васьмым класе, а хлопчык толькі ў першы пойдзе. Але ў шахматы з дзядулем не гуляюць. «Ім іншае цяпер цікава — камп'ютар», — уздыхае прыхільнік Батвінніка.

За суседнім сталом сваю логіку выпрабуе Цярэнцій Сяргеевіч Хейлік. «Люблю шахматы, але гуляю рэдка: часу няма. Працую пакуль — у медыцыне, неўролагам», — расказвае пра сябе гулец.

— Як выйграць партыю?

— Трэба ведаць тэорыю, наперад думаць і за сябе, і за саперніка.

Цярэнцій Сяргеевіч увогуле любіць культурны адпачынак. Па тэатрах ходзіць. А нядаўна слухаў гурт «Чысты голас» у канцэртнай зале Верхняга горада. Спадабалася.

Непадалёк гуляюць у прэферанс. На грошы. Таму і нервуюцца. «Саша, ды адыдзі ты! Ты як падыходзіш, гульня не ідзе»...

— Журналісты? Вы лепш напішыце, як мангалы курадымьяць — гэта ж кан-цэраге-ны! Вунь тры з аднаго боку стаяць, два

Фота Сяргея Нікіціна

— з другога. Як курыць, дык забараняюць, а мангалы ставіць у парку, значыць, можна? — абураецца адзін з пенсіянераў.

І зноў пра шахматы. За адной з дошак не здаецца Станіслаў Сасноўскі. «Гігант думкі», як ён сам жартам характарызуе сябе. Мужчына, дарэчы, — заслужаны майстар спорту. Толькі не па шахматах, а па лёгкай атлетыцы. Два метры шэсць сантыметраў у вышыню некалі скакаў. А шахматы так, для душы.

— Калі толькі не на працы, я тут, — кажа Станіслаў, не адрываючы позірку ад дошкі. — Не, я даўно на пенсіі, але жонка прымушае працаваць, грошай не хапае.

ПАД ХІТЫ — НА АБЦСАХ

«Фантазёр, ты мяне называла...» — даносіцца з глыбіні парку. Там ужо пачынаецца дыскатэка для тых, каму «за». На гадзінніку пачатак пятая, і каля ўвахода на танцпляцоўку сабралася даўжэзная чарга.

Унутры шмат народу. Хтосьці ліха вытанцоўвае пад песні сваёй маладосці, хтосьці — звычайна мужчыны — сціпла стаіць у старонцы.

— Я прыходжу па нядзелях. Рэдка танцюю, але стаю адпачываю. Люблю патанцаваць з прыгожай жанчынай, — прызнаецца Рыгор Аляксеевіч Хальцаў.

Ён заўважае, што шмат дзе жывуць, і ў Расіі, і ва Украіне, але такой дыскатэкі нідзе не бачыў. У палацах культуры было, а васьмь каб пад адкрытым небам — толькі ў Мінску.

— Тут музыка добрая, лепш, чым у Палацы культуры чыгуначнікаў. Здаецца, дыджэй нядаўна змяніўся. Бо тры гады дагэтуль песні

былі так сабе, а цяпер цудоўныя, — лічыць Рыгор Аляксеевіч.

Але ёсць і мінусы. «Мала павольных танцаў, — кажа мужчына. — Калі запрасіць каго хочаш, чакаеш доўга. І «белых танцаў» няма. Жанчыны, думаю, запрашалі б. А то мужчыны многія стаяць безыніцыятыўныя, як я...»

Побач спыняецца жанчына і дастае памаду з кішэнным лютэркам, каб падфарбаваць вусны. Колер — модны слівавы. Пачуўшы размову пра музыку, далучаецца да дыялогу:

— А я люблю хіты 60—80-х — АВВА, Modern Talking, Boney M. Нават флэшку сваю з песнямі прынесла — не ставяць. Кажуць: «Потым, потым». Вось што гэта? — гучыць нешта з рэпертуару Бабкінай. — Музыка для страсення ўнутраных органаў!

Аматарка заходніх хітоў прадставілася Таццянай — проста Таццянай. «Мы тут без прозвішча, без узросту. Усе маладыя, — з калонак на пляцоўку «ўрываецца» песня Сярдзючкі. — Вой, «Ружовы светар», я пайшла танцаваць».

Некаторыя гараджане на дыскатэцы ўпершыню. «Не ў кватэры ж сядзець, — дзеляцца з намі дзве сяброўкі з высокімі прычоскамі. — Дзе пажылым яшчэ адпачыць? Трэба ж недзе знаёміцца, убары праветрываць».

Убары, трэба сказаць, наведвальнікі танцпляцоўкі выбіраюць старанна. Мужчыны пераважна ў кашулях ды класічных штанах, жанчыны — ва ўрачыстых сукенках і на абцасах. На абцасах, праўда, танцаваць праблематычна: пакрыццё не тое. Дамы скардзяцца: ногі на гэтай плітцы паламаць можна.

На дыскатэку, дарэчы, прыходзяць не толькі мінчане. Прыязджаюць пенсіянеры і з Барысава, і з Мар'інай Горкі. У іх, кажучы, у маленькіх гарадах, падобнага няма. А сталічныя пажылыя сумуюць па старой пляцоўцы «Сустрэча». «Дай Бог дажыць, калі яе адкрыюць», — уздыхае нехта з дам.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ,
lubneuskaya@zviazda.by

